

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2º Època // ISSN 2171-6293 ---

Arxius i donacions documentals

Paraules clau: Arxiu municipal, Beatriz Mora Moya, Donacions documentals, Donacions privades.

Quan parlem d'arxius, sempre pensem que a través de l'estudi dels fons documentals que conserven podem reconstruir la història d'una entitat o d'un municipi: evolució demogràfica i urbanística, activitats, tradicions, genealogia, ... i investigar sobre altres entitats desaparegudes o no, que puguen formar part dels fons incorporats, però moltes vegades la realitat és ben diferent.

Les catàstrofes naturals, els actes bèl·lics, l'abandonament de la documentació en llocs i condicions inadequades, l'extracció de documentació, ... han minvat la documentació que ha arribat als nostres dies, complicant i fins i tot fent impossible la reconstrucció de períodes concrets de la història d'una localitat o inclús dels llinatges familiars.

Són diversos els arxius municipals on desenvolupe la meua activitat, tant com a personal responsable com de reforç, que han patit alguna de les causes esmentades anteriorment:

Antella, a les fonts documentals només fa referència a la crema de l'arxiu parroquial, però hi ha fonts orals que indiquen que en èpoques de revoltes a part de la documentació parroquial, també es va perdre municipal.

Montserrat, potser el més destacat pel que fa a pèrdues documentals. La nit del 25 de gener de 1932 es va produir una revolució social, com en altres municipis, en què un grup de persones van cremar els arxius de la Parròquia, del Jutjat Municipal i de l'Ajuntament. Succés que queda reflectit a l'acta del 28 de gener de 1932, que comença al primer llibre d'actes del Ple conservat.

Tot i això, van aconseguir salvar-se de les flames documents dispersos relacionats amb padró (des de 1918), quintes (des de 1901), personal (des de 1921), urbanisme (des de 1926), patrimoni (des de 1910), muntanyes (des de 1929), i de la Comissió Directora de les obres de l'excavació a la recerca d'aigua al terme de Montserrat (segona meitat del s. XIX).

Per tant, davant d'aquestes llacunes documentals, una de les primeres tasques que vaig fer va ser sol·licitar als ciutadans la seua col·laboració perquè donessin documentació de tota mena (documents, fotografies, publicacions relacionades amb la localitat, ...) als seus arxius municipals, ja fos per custòdia permanent o perquè fos digitalitzada i tornat l'original.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

Han estat diversos els municipis on s'ha obtingut una resposta positiva:

Antella, se n'han donat exemplars d'una revista d'una associació cultural local, que publica anualment i conté articles de gran interès; dossiers de premsa anual, on es recullen els reculls de premsa que tracten sobre la localitat i els seus ciutadans destacats en diferents àmbits; i treballs de recerca.

Montroi, s'han donat, tant per a custòdia permanent com per a digitalització, documents a partir de la dècada dels 40: llibres de festes patronals, fullets de festes, llibres de falles, cartells d'actes taurins...

que vénen a completar i ampliar els ja existents .

Montserrat, el més destacat quant a la documentació que estan aportant els ciutadans, ja que la gran majoria són documents anteriors al 1932.

Documents relacionats amb les bandes de música locals des del segle XIX: diplomes de certàmens musicals, manuscrit relatant en vers un viatge de la Banda Nova a Cullera, aportacions voluntàries de capital, programes de concerts, ...; relacionats amb l'educació dels anys 30: fotografies de grup dels alumnes amb el mestre, quaderns d'exercicis, ...; més personals des del segle XIX: certificats militars, cartilla militar, quartilles de comptes, relat manuscrit sobre caceres, cèdules personals, dietaris manuscrits, projecte de dot, correspondència, factures sobre encàrrec de fabricació de mobles...; d'antigues entitats: documentació del *Pantinet de Martull*.

Tous, s'han donat, per digitalitzar, alguns llibres de festes d'anys que no es conservaven.

Llavors, la documentació privada, dins de la seua quotidianitat, també és un reflex de la manera de viure d'una època, i en moltes ocasions pot resultar realment enriquidora, ja que hi ha molts aspectes que no queden reflectits a la documentació municipal.

Aproxima't a l'arxiu i contribueix a la formació de la memòria de la teua localitat.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2º Època // ISSN 2171-6293 ---

Bibliografia

- En Montserrat se proclama la revolució social. *ABC*: Madrid, Espanya. 26 de gener de 1932. p. 24
- De los sucesos en Montserrat, Real de Montroy, Llombay y otros pueblos. *ABC*: Madrid, Espanya. 26 de gener de 1932. p. 24
- ESTARICH CANDEL, R. i ESTARLICH MARTORELL, M. *La Baronía y la iglesia de Antella*. Valencia: R. Estarlich, 2004.
- FITA REVERT, R. La documentació eclesiàstica en la archidiócesis de Valencia en la dècada de los años 30. En: *Revista d'Arxius 2005-2006. República i Guerra Civil. Temes de Reflexió*. València: Associació d'Arxivers i Gestors de Documents valencians, 2006, N° 4-5, pp 83-164.
- Cens del Patrimoni Documental Valencià. Generalitat Valenciana. [consulta: 29 gener 2022]. Disponible en:

https://savex.gva.es/flora/servlet/LoginServlet?success=jsp/system/win_main.jsp&profile=anonimo censo va

Autora: Beatriz Mora Moya

Llicenciada en Història de l'Art (Universitat de València) i Postgrau Especialista Universitari en Arxivística (UNED).

Desenvolupa la seua activitat laboral com a tècnica d'arxiu en el Servei d'Arxius de la Mancomunitat de la Ribera Alta.